

EU:n puutavara-asetuksen toimeenpano Suomessa – Mitä velvoitteita yrityksille asetetaan

Puuraaka-aineen alkuperän seuranta ja seurantaketjun sertifiointi
Seinäjoella 24.10.2013,
Juha Riippi

ESITYKSEN SISÄLTÖ

1. Toimivaltainen viranomainen Suomessa - Mikä on Mavi?
2. Taustaa
3. Laiton puutavara
4. Keitä EU:n puutavara-asetus koskee?
5. Velvoitteet
6. Toimija vai kauppaa käyvä?
7. Asianmukaisen huolellisuuden järjestelmä
8. Suomalainen puu
9. Esimerkkejä tuotteista, joihin asetusta sovelletaan
10. Toimivaltaisen viranomaisen tarkastustehtävät
11. Kysymyksiä?

Toimivaltainen viranomainen Suomessa - Mikä on Mavi?

- Maaseutuvirasto (Mavi) nimetty toimivaltaiseksi viranomaiseksi puutavara-asetuksen (EUTR) toimeenpanossa
- Mavi toimeenpanee viljelijätukia, maaseudun yritys- ja hanketukia sekä markkinatukia asiakaslähtöisesti ja hallinnon palveluja kehittäen
- Mavi vastaa Suomen kansallisten tukien ja EU:n maataloustuki- ja maaseuturahaston varojen käytöstä sekä valvoo Suomessa EU:n puutavara-asetuksen noudattamista
- Suomessa maksetaan vuosittain 2,1 miljardia euroa kansallisia ja EU:n rahoittamia tukia
- Mavi toimii maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla ja tulosohtauksessa.

Taustaa

- Laittomat hakkuut ovat merkittävä ja kasvava maailmanlaajuinen ongelma
 - Metsäkato
 - Ilmaston muutos
 - Biologinen monimuotoisuus vähenee
 - Heikentää lakeja noudattavien toimijoiden kilpailuasemaa
 - Tulonmenetyksiä sekä viejä- että tuojamaissa
 - Ihmisoikeusloukkaukset
- Vuonna 2011 35 % (37,8 miljardia euroa) puuraaka-aineiden maailmanlaajuisesta kaupasta käytiin EU:n alueella

Taustaa

- EU:n FLEGT toimintaohjelma vuodesta 2003 lähtien, jonka keskeiset elementit ovat:
 - Flegt-lupajärjestelmää koskeva asetus (2173/2005)
 - Kumppanuussopimukset (VPA): Lupajärjestelmä, jolla varmistetaan, että järjestelmään kuuluvista maista tuodaan yksinomaan laillista puutavaraa
 - Puutavara-asetusta (EU 995/2010) on alettu soveltaa 3.3.2013
 - Asetuksella pyritään estämään laittomasti korjatun puutavaran kauppaa
- Vastaavaa lainsäädäntöä on esim. USA:ssa ”Lacey Act” vuonna 2008 ja Australiassa ”Illegal Logging Prohibition Bill”

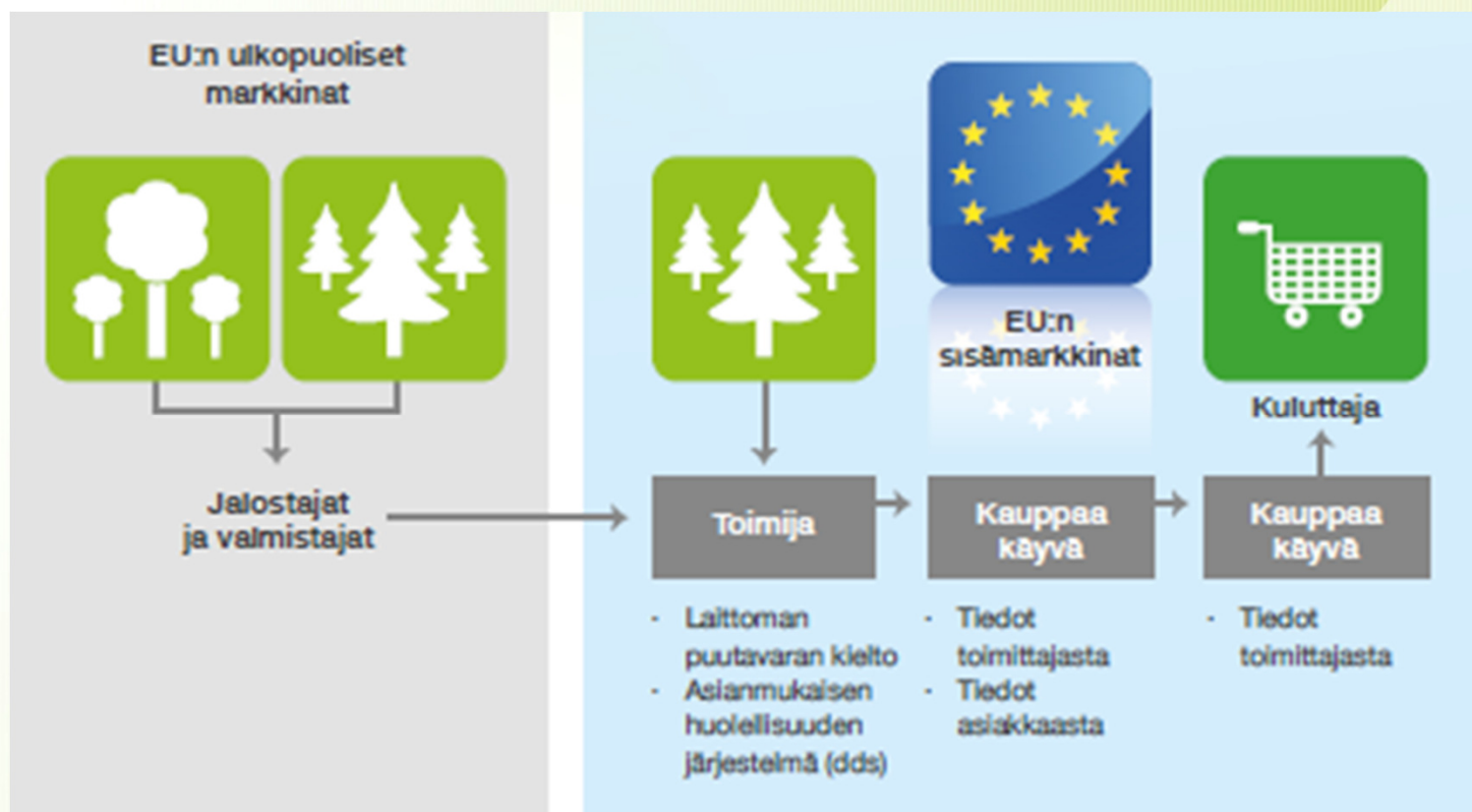
Laiton puutavara

- ✓ Puutavara-asetuksen mukaan laittomaksi puutavaraksi katsotaan puunkorjuumaassa sovellettavan lainsäädännön vastaisesti korjattu puutavaraa.
- ✓ Sovellettava lainsäädäntö:
 - puunkorjuuoikeudet laillisesti määritetyillä alueilla,
 - korjuuoikeuksia ja puutavaraa koskevat maksut, mukaan lukien puunkorjuuseen liittyvät maksut,
 - puunkorjuu, mukaan lukien ympäristö- ja metsäalan lainsäädäntö, joka kattaa metsien hoidon ja käytön sekä biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen, kun ne liittyvät suoraan puunkorjuuseen,
 - kolmansien osapuolten käyttö- ja omistusoikeudet, joihin puunkorjuu vaikuttaa, ja
 - metsäalaan liittyvät kaupankäynti ja tullit.

Keitä EU:n puutavara-asetus koskee?

- ✓ Puutavara-asetus koskee EU:n markkinoille puutavaraa ja puutuotteita saattavia **toimijoita** (*toimittaa tuotteen ensimmäistä kertaa EU:n sisämarkkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua tai käyttöä varten*)
 - ✓ Suomessa korjatun puutavaran osalta metsänomistaja on toimija
 - ✓ Maahantuoja on toimija tuodessaan maahan EU:n ulkopuolelta puuta
- ✓ EU:n sisällä puutavaralla ja puutuotteilla **kauppaa käyviä**
- ✓ Sovelletaan sekä EU:n alueella korjattuun puuhun että EU:n alueelle tuotuun puuhun
- ✓ Puutavara-asetus koskee nimenomaan asetuksen liitteessä mainittuja puutavaroita ja puutuotteita, ei esim. kierrätettyä puutavaraa ja puutuotteita

Keitä EU:n puutavara-asetus koskee?

Puutavaran ja puutuotteiden toimitusketjun keskeiset tekijät puutavara-asetuksessa EU:n alueella

Velvoitteet

- **Toimijan velvoitteet**

- ✓ Laittomasti korjatun puutavaran ja sellaisesta puutavarasta valmistettujen puutuotteiden saattaminen markkinoille on kielletty.
- ✓ Toimijoiden on käytettävä asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää (dds). Järjestelmää on sovellettava jokaisen tuotteen kohdalla.

- **Kauppaa käyvän velvoitteet**

- ✓ Jos yritys on kauppaa käyvä, yrityksen täytyy säilyttää jäljitettävyystiedot vähintään 5 vuotta
 - kuka on toimittanut tuotteen ja kenelle tuote on toimitettu edelleen?
 - tietoa myynnistä kuluttajalle ei tarvita
 - kirjanpito (ostot/myynnit)

Toimija vai kauppaa käyvä?

- **Toimija vai kauppaa käyvä?**

- ✓ Ensisijaisesti puutavara-asetuksen piiriin kuuluvaa tuotetta myyvän yrityksen on mietittävä, että onko yritys toimija vai kauppaa käyvä. Toimijoita velvoittaa EUTR:n 4 artikla ja kauppaa käyviä EUTR:n 5 artikla (jäljitettävyyys)

- **Esimerkki 1**

- ✓ Yritys ostaa puuhuonekaluja toimittajilta Kiinasta ja myy niitä jälleenmyyjille EU:n sisämarkkinoilla

-> Yritys on toimija, koska se saattaa puutuotteet ensimmäistä kertaa EU:n sisämarkkinoille

- **Esimerkki 2**

- ✓ Yritys myy taulunkehyksiä, jotka se on ostanut yritykseltä Saksasta

-> Yritys on kauppaa käyvä, koska se ostaa tuotteet EU:n sisämarkkinoilta

Toimija vai kauppaa käyvä?

- **Esimerkki 3**

- ✓ EU:hun sijoittautunut puutavarakauppias H ostaa lastulevyä EU:n ulkopuolelle sijoittautuneelta toimittajalta L. Sopimuksen nojalla omistajuus siirtyy vasta silloin, kun lastulevy toimitetaan puutavarakauppiaan H toimitiloihin Suomessa. Huolitsija J tuo lastulevyn EU:hun toimittajan L puolesta ja toimittaa sen puutavarakauppiaan H toimitiloihin:
- ✓ — puutavarakauppiaasta H tulee toimija, kun toimittajan L huolitsija J tuo lastulevyn EU:hun H:n liiketoiminnassa tapahtuvaa jakelua tai käyttöä varten.

Toimija vai kauppaa käyvä?

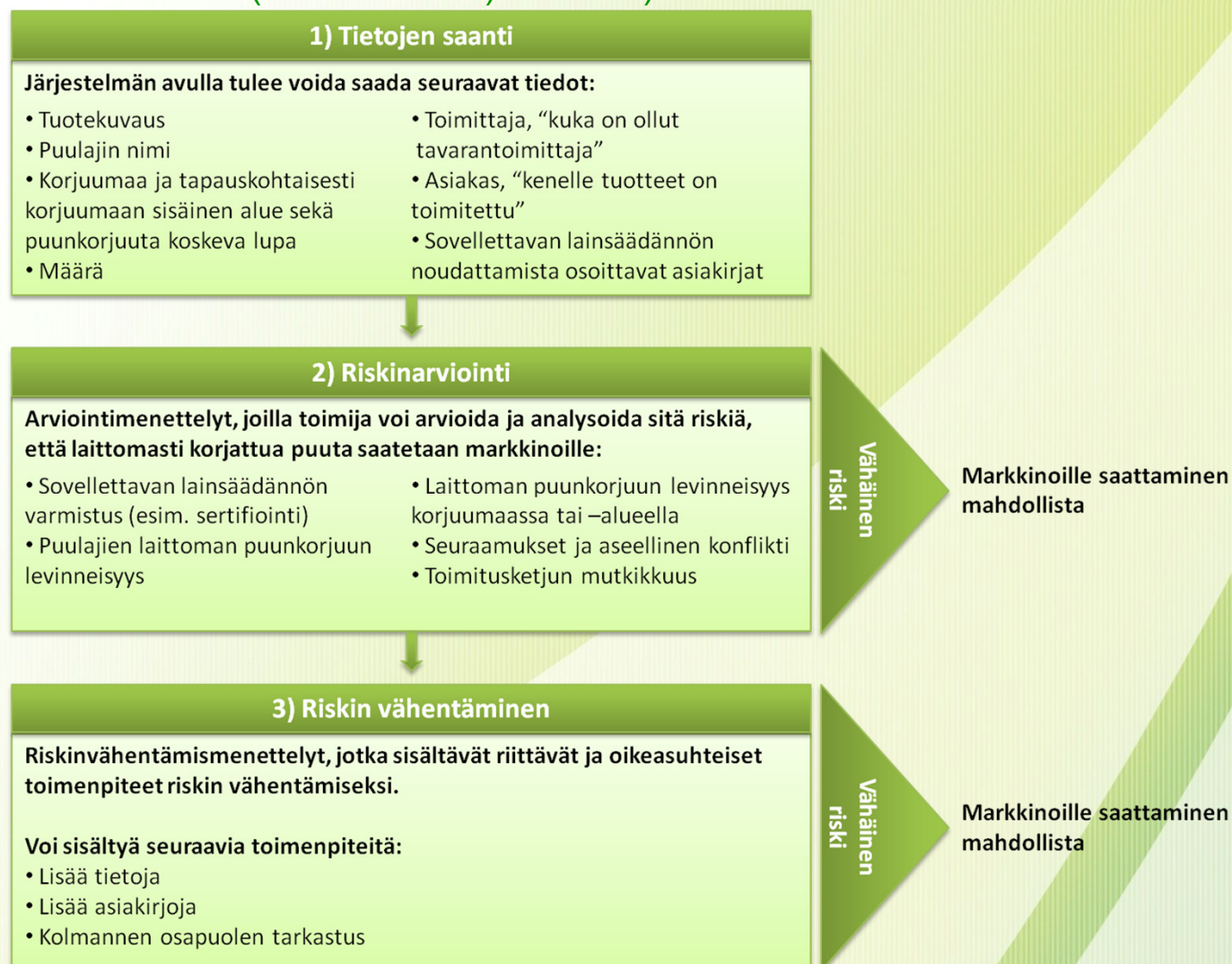
- Esimerkki 4

✓ Yritys X sahaa ja myy mänty- ja kuusisahatavaraa. Yritys X ostaa puutavaraa pääasiallisesti metsänhoitoyhdistyksen kautta. Osan puutavarasta yritys X hankkii omasta metsästään.

-> Yritys X on toimija omasta metsästään hankkimansa puutavaran osalta. Metsänhoitoyhdistykseltä hankitun puutavaran osalta yritys X on kauppaa käyvä, koska kyseinen puutavara on saatettu EU:n sisämarkkinoille jo aiemmin.

Asianmukaisen huolellisuuden järjestelmä (Puutavara-asetuksen (EU 995/2010) artikla 6)

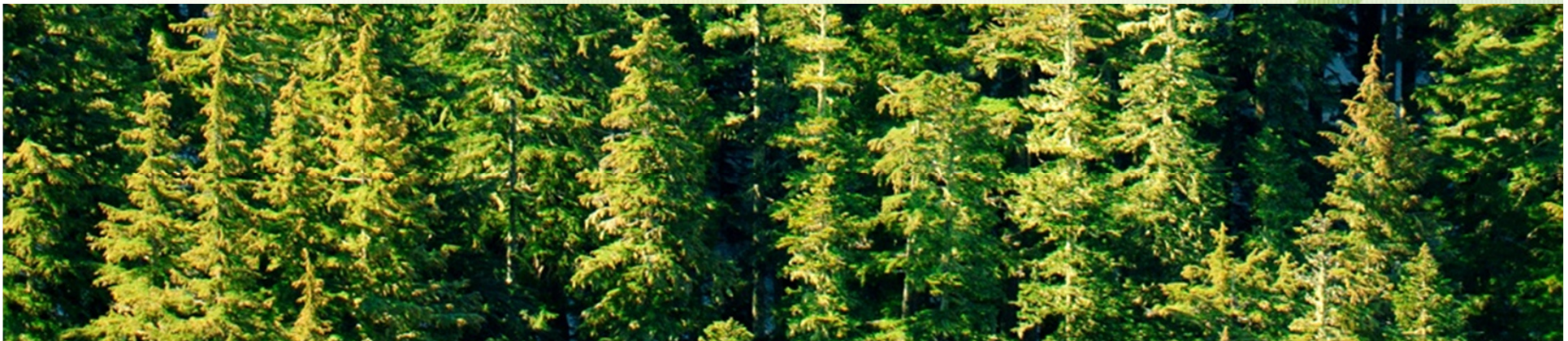
Asianmukaisen huolellisuuden järjestelmä

- ✓ Asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän yksityiskohtaisista säännöistä säädetään EU:n täytäntöönpanoasetuksella (EU 607/2012)
- ✓ Täytäntöönpanoasetuksen mukaan asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää on sovellettava vähintään 12 kuukauden välein kaikkiin tuotteisiin
- ✓ Lisäksi jos esim. puutavaran toimittaja muuttuu, on asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää sovellettava uudelleen
- ✓ Toimitusta koskevat tiedot sekä riskinvähentämismenettelyjen soveltaminen dokumentoitava asianmukaisesti ja säilytettävä vähintään 5 vuotta
- ✓ Riskinarviointimenettelyt ja riskin suuruuden määrittäminen kyettävä osoittamaan
- ✓ Toimija voi käyttää omaa asianmukaisen huolellisuuden järjestelmäänsä tai EU:n komission hyväksymän **valvontaorganisaation** tarjoamaa asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää

- ✓ Ovatko sertifikaatit tai muut kolmannen osapuolen todentamat järjestelmät riittävä todiste laillisuudesta?
- ✓ Sertifikaatit (esim. FSC- ja PEFC -sertifikaatti) tai muut kolmannen osapuolen todentamat järjestelmät eivät ole varsinaisesti todiste puutavaran tai puutuotteiden laillisuudesta, kuten FLEGT- tai CITES-lupa, eikä poista toimijoilta puutavara-asetuksessa ja täytäntöönpanoasetuksessa säädettyjä velvoitteita tiedonsaanti-, riskinarviointi- ja mahdollisten riskinvähentämismenettelyjen osalta. Ainoastaan tuote, jolla on FLEGT- tai CITES-lupa, katsotaan vastaavan puutavara-asetuksen vaatimuksia, jolloin asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää ei tarvitse soveltaa.
- ✓ Toimija voi ottaa huomioon sertifioinnit ja muut kolmannen osapuolen todentamat järjestelmät varmistuksena sovellettavan lainsäädännön noudattamisesta osana riskinarviointi- ja riskinvähentämismenettelyjä. Toimija voi käytännössä katsoa luotettavasti sertifioitujen puutavaroiden tai puutuotteiden osalta riskin sille, että ne sisältävät laittomasti korjattua puutavaraa, olevan vähäinen, jos riskinarvioinnin yhteydessä kerätyt muut tiedot eivät ole tämän päätelmän kanssa ristiriidassa.
- ✓ Sertifiointijärjestelmän tai muun kolmannen osapuolen järjestelmän luotettavuutta tulee arvioida komission täytäntöönpanoasetuksen (607/2012) artiklassa 4 lueteltujen kriteerien mukaan. Lisätietoa mm. tästä asiasta on myös tulkintaohjeessa.

Suomalainen puu

- Metsänomistaja katsotaan toimijaksi myydessään puutavaraa metsästään
- Suomessa korjatun puutavaran osalta metsänkäyttöilmoitus yhdessä puutavaran luovutusmittaustodistuksen kanssa muodostavat toimijan, eli metsänomistajan, asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän
- Metsänkäyttöilmoitus ja mittaustodistus on säilytettävä vähintään 5 vuotta
- Suomen metsäkeskus säilyttää metsänkäyttöilmoituksia yli 5 vuotta, joten metsänomistajan ei ole välttämätöntä säilyttää kopiota metsänkäyttöilmoituksesta itsellään

Asetusta sovelletaan esimerkiksi seuraaviin tuotteisiin

4401 Polttopuu, rankoina, pölkkyyinä, halkoina, oksina, risukimppuina tai niiden kaltaisissa muodoissa; puu lastuina ja hakkeena; sahanpuru ja puujäte, myös pölkyiksi, briketeiksi, rakeiksi tai niiden kaltaiseen muotoon yhteenpuristettu

4403 Raakapuu, myös jos siitä on poistettu kuori tai pintapuu, tai karkeasti syrjätty puu

4406 Puiset rata- ja raitiotiepölkyt

4407 Puu, sahattu tai veistetty (chipped) pituussuunnassa, tasoleikattu tai viiluksi sorvattu, myös höylätty, hiottu tai päistään jatkettu, paksuus suurempi kuin 6 mm

4408 Viilut vanerointia (myös kerrostettua puuta tasoleikkaamalla saadut), ristiinliimattua vaneria tai niiden kaltaista kerrostettua puuta varten ja muu puu, sahattu pituussuunnassa, tasoleikattu tai viiluksi sorvattu, myös höylätty, hiottu, saumattu tai päistään jatkettu, paksuus enintään 6 mm

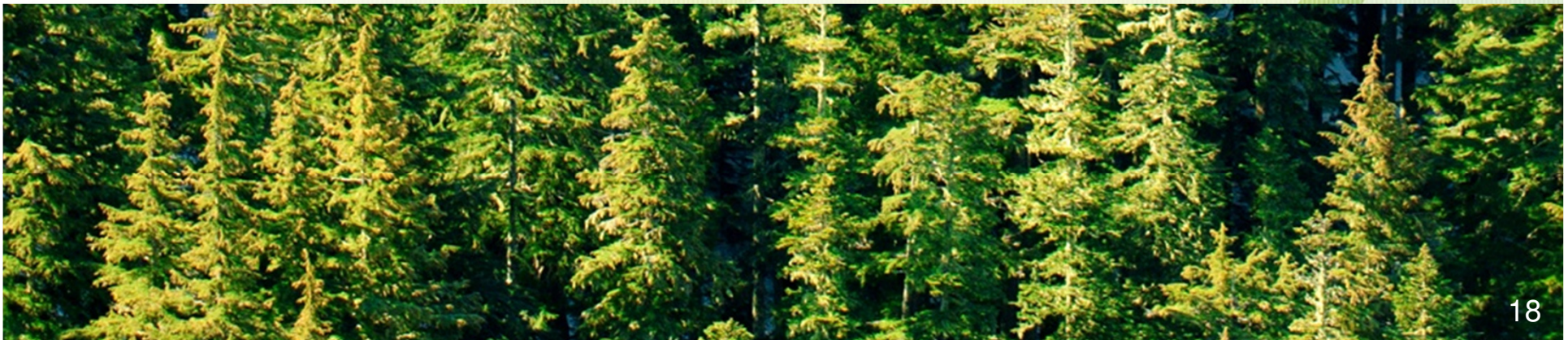
4409 Puu (myös yhdistämättömät laatat ja rimat parkettilattioita varten), yhdeltä tai useammalta syrjältä tai pinnalta koko pituudelta muotoiltu (pontattu, puolipontattu, viistottu, pontattu viistotuvin syrjin, helmipontattu, tehty muotolistoiksi tai -laudoiksi, pyöristetty tai vastaavilla tavoilla työstetty), myös höylätty, hiottu tai päästään jatkettu...

✓ **Kattava lista asetuksen liitteessä yhdistetyn nimikkeistön mukaisesti (EUTR 995/2010)**

✓ **Tullineuvonta neuvoo tullinimikkeitä koskevissa kysymyksissä**

Toimivaltaisen viranomaisen tarkastustehtävät

- Asetus koskee sekä kotimaista puuta että tuontipuuta. Kotimaassa tuotetun puun valvonta tapahtuu yhteistyössä Suomen metsäkeskuksen kanssa
- Kotimaisen puun osalta asianmukaisen huolellisuuden järjestelmä pohjautuu hakkuista tehtäviin metsänkäyttöilmoituksiin ja puutavaran mittauslain mukaisiin luovutusmittaustodistuksiin
- Yhteistyö: Mavi, Tulli/Tullin riskianalyysikeskus, Suomen metsäkeskus

Toimivaltaisen viranomaisen tarkastustehtävät

- Asetuksen valvonnan lähtökohtana asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän tarkastus, eikä tuote-eräkohtainen tarkastus. Valvonta voi pitää sisällään myös eräkohtaista tarkastusta, mutta lähtökohtaisesti tarkastus ei esim. kohdistu maahantulon yhteyteen
- Puutavara-asetus ei velvoita asetuksen mukaista toimijaa esittämään todistuksia puutavaran tai puutuotteiden laillisuudesta tullauksen yhteydessä, joten puutavara-asetus ei tuo muutoksia tuontitullaukseen

Toimivaltaisen viranomaisen tarkastustehtävät

- Mahdollisten valvontaorganisaatioiden tarkastukset sekä kauppaa käyvien tarkastukset
- Tullilta tarkastusten perusjoukon, joka muodostuu maahantuodusta puutavarasta ja puutuotteista, joihin puutavara-asetusta sovelletaan.
- Toimijoita koskevat tarkastukset tehdään riskiperusteisesti (10 artikla)
- Kansallinen lainsäädäntöä asetuksen kansalliseksi toimeenpanemiseksi on parhaillaan eduskuntakäsittelyssä.
 - Laki sisältää säännökset
 - toimivaltaisesta viranomaisesta,
 - valvonnasta,
 - viranomaisen tietojensaantioikeudesta ja
 - seuraamuksista

The background of the slide is a photograph of a sunlit forest with tall, thin trees and a grassy floor. Overlaid on this are several green geometric shapes: a dark green rectangle in the top-left corner containing text, and two large diagonal bands of lighter green that sweep across the right side of the image.

EU:n
puutavara-
asetus
(EUTR)

www.mavi.fi